

POSTANOWIENIE

29 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 29 maja 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku P. spółki akcyjnej w K.
z udziałem M.D. i J.H.
o stwierdzenie nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki akcyjnej w K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie
z 21 stycznia 2021 r., V Ca 653/20,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od P. spółki akcyjnej w K. na rzecz M.D. i J.H. kwoty po 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 21 stycznia 2021 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie oddalił apelację wnioskodawcy P. spółki akcyjnej w K. od postanowienia Sądu Rejonowego w Rzeszowie (pkt I) i zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestników koszty postępowania apelacyjnego (pkt II).

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia wywiódł wnioskodawca, zaskarżając je w całości. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wskazując, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do pytania: „czy zgoda

właściciela na posadowienie urządzeń przesyłowych może stanowić dla właściciela urządzeń przesyłowych trwały tytuł prawny do korzystania z nieruchomości na potrzeby posadowionych na niej urządzeń przesyłowych w szczególności w kontekście przepisów i procedury przewidzianej w ustawie z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości ewentualnie, czy zgodę właściciela nieruchomości na posadowienie urządzeń przesyłowych (w kontekście przepisów i procedury przewidzianej w ustawie z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości ewentualnie względnie innych ustaw o charakterze „wywłaszczeniowym”) można traktować za błędne, acz usprawiedliwione przekonanie właściciela urządzeń przesyłowych do prawa do korzystania z gruntu, na których posadowione zostały urządzenia służące do przesyłania energii elektrycznej w zakresie służebności przesyłu, w tym w szczególności w sytuacji, w której właściciel nie skorzystał ze środków ochrony prawnej na dalszym etapie realizacji inwestycji, a co za tym idzie, przyjęcie istnienia dobrej wiary”.

Ponadto zdaniem skarżącego przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. jest potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów w przedmiocie istnienia po stronie przedsiębiorstwa energetycznego dobrej wiary, w przypadku uzyskania przez inwestora decyzji administracyjnej udzielającej pozwolenia na budowę urządzeń energetycznych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, uczestnicy wniesli o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do

zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Skarżący nie sprostął obowiązкови wynikającemu z opisywanej przesłanki. Dominującą część uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący poświęcił problematyce udzielenia zgody przez właściciela nieruchomości na działania, służące uzyskaniu dostępu do nieruchomości, pozwalającego na realizację uprawnień związanych z posadowieniem na niej urządzeń przesyłowych i w konsekwencji domaganie się ustanowienia służebności przesyłu na podstawie art. 292 k.c. i art. 305⁴ k.c. Tymczasem – wbrew wywodom skarżącego – zgoda taka nigdy nie została udzielona, co zarówno Sąd Okręgowy, jak i Sąd Rejonowy dobitnie podkreślały w swych orzeczeniach. Skarżący pomija bowiem, że choć nieruchomość objęta własnością uczestników postępowania została wpisana na listę nieruchomości, na których urządzenia miały zostać posadowione, to dane uczestników nie zostały umieszczone na liście osób, które w jakiegokolwiek wyraziły na to zgodę. Już tylko z tego względu Sąd Najwyższy stwierdził, że analizowanie kwestii „rzecznej zgody”, którą szeroko omawia skarżący, pomija istotę nie tylko zaprezentowanych przez Sądy orzekające

rozważań prawnych, lecz także sens ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy byłby związany przy rozpatrywaniu skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

W tym stanie rzeczy skonfrontowanie argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z treścią uzasadnień postanowień Sądów *meriti* prowadzi Sąd Najwyższy do oceny, że skarżący przedstawił wywód dotyczący kwestii istotnego zagadnienia prawnego w sposób oderwany od problematyki omawianej w toczącym się postępowaniu. Zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącego nie nosi zaś cech istotności, skoro ujęte zostało do tego stopnia abstrakcyjnie, że nie jest związane z osądzoną sprawą.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Kwestia dobrej wiary posiadacza, na podstawie której skarżący wskazał na występujące w orzecznictwie rozbieżności była już wielokrotnie w orzecznictwie rozważana. W pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę m.in. na uchwałę Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2016 r., III CZP 86/16, w której SN wyraźnie podkreślał, że obala niewątpliwie domniemanie dobrej wiary nieuprawnionego posiadacza nieruchomości w zakresie treści służebności przesyłu wykazanie w sprawie

o stwierdzenie zasiedzenia lub w innej sprawie przy rozstrzyganiu podniesionego w niej zarzutu zasiedzenia, że uzyskał on to władztwo całkowicie samowolnie, tj. nie zawierając odpowiedniej umowy z właścicielem, ani nie uzyskując odpowiedniej decyzji administracyjnej na podstawie właściwych przepisów. Właśnie o takiej sytuacji niezaprzeczalnie świadczą motywy pisemne zaprezentowane przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lipca 2018 r., II CSK 518/17). Również uzyskane przez skarżącego decyzje administracyjne, w tym m.in. pozwolenie na budowę, zgodnie z dominującym nurtem orzeczniczym nie przesądzało o dobrej wierze podmiotu, który na cudzej nieruchomości wybudował urządzenia przesyłowe i korzystał z nich w zakresie treści służebności (por. uchwała Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15, postanowienie Sądu Najwyższego z 26 października 2017 r., II CSK 16/17, postanowienie z 19 maja 2016 r., IV CSK 522/15).

Przedstawione rozważania Sądów obu instancji nie stanowią asumptu do zakwestionowania poglądu ukształtowanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym dobrą wiarę przypisuje się jedynie temu, kto pozostaje w błędnym, ale usprawiedliwionym danymi okolicznościami przekonaniu, że przysługuje mu wykonywane przez niego prawo. W toku postępowania rozpoznawczego tej dobrej wiary skarżącemu Sądy *meriti* stanowczo odmówiły, czym nie wywołały jednak istnienia w obrocie prawnym rażąco sprzecznych rozstrzygnięć przy zastosowaniu tożsamyh przepisów prawnych w tożsamyh stanach faktycznych.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 5 pkt 3 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

A.W.

[a.ł]

